

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 10. lipnja 2025.

Analiza presude

Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugala
zahtjevi br. 55391/13, 57728/13 i 74041/13 (VV)

čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Povreda prava na pošteno suđenje zbog nedostatnog sudskog preispitivanja predmeta i neodržavanja javne rasprave

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u velikom vijeću od sedamnaest sudaca 6. studenoga 2018. presudio je da podnositeljici zahtjeva nije povrijeđeno pravo na neovisan i nepristran sud zajamčeno čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija), ali joj je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno tim člankom Konvencije zbog nedostatnog sudskog preispitivanja predmeta i neodržavanja javne rasprave.

Protiv podnositeljice zahtjeva, sutkinje prvostupanjskog suda u Portugalu, pokrenuta su tri stegovna postupka. Prvi postupak zbog vrijeđanja pravosudnog inspektora¹, drugi postupak zbog davanja lažnog iskaza u prvom stegovnom postupku², a treći postupak zbog pokušaja sprječavanja pokretanja stegovnog postupka protiv svjedoka koji je iskazivao u korist podnositeljice, a kojeg je ona pozvala u prvom stegovnom postupku. Stegovni postupci vodili su se pred Visokim sudbenim vijećem koje je u sva tri postupka utvrdilo stegovnu odgovornost podnositeljice zahtjeva, točnije da je postupala protivno obvezi pristojnosti i odanosti, te joj je izreklo sankcije i to; novčanu kaznu od dvadeset dana bez plaće u prvom postupku, privremeno udaljavanje od obavljanja dužnosti na 100 dana u drugom postupku, te privremeno udaljavanje od obavljanja dužnosti na 180 dana u trećem postupku. Protiv ovih odluka podnositeljica je podnijela žalbe pravosudnom odjelu Vrhovnog suda koji je sve tri žalbe jednoglasno odbio bez održavanja javne rasprave. Vrhovni sud je naglasio da žalbe protiv stegovnih odluka Visokog sudbenog vijeća nisu potpune žalbe o činjenicama i pravu, već se odnose samo na zakonitost dotičnih odluka. Drugim riječima, Vrhovni sud je istaknuo da može preispitati samo nedostatnost dokaza i činjenica u stegovnom postupku, a ne može provesti novu ocjenu dostupnih dokaza niti donijeti novi i drugačiji zaključak na temelju tih dokaza, već je samo ovlašten poništiti odluku stegovnog tijela i vratiti predmet tom tijelu radi poduzimanja daljnjih mjera. Vrhovni sud je potvrdio obrazloženja Visokog sudbenog vijeća smatrajući da

¹ Podnositeljica je pravosudnog inspektora odgovornog za ocjenu njezinog rada nazvala "lažljivicom" i optužila ga za "neaktivnost i nedostatak revnosti".

² Podnositeljica je u drugom stegovnom postupku optužena da je svjesno pozvala svjedoka da svjedoči u njezinu korist u prvom stegovnom postupku iako taj svjedok nije bio prisutan tijekom telefonskog razgovora između podnositeljice i pravosudnog inspektora.

ono nije počinilo očiglednu pogrešku tijekom stegovnih postupaka protiv podnositeljice. Podnositeljici je u konačnici izrečena kumulativna sankcija za sva tri stegovna djela, odnosno privremeno udaljavanje od obavljanja dužnosti na 240 dana, koja sankcija je zapravo trajala samo 100 dana jer je u odnosu na izvršenje ostatka sankcije nastupila zastara.

Pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, podnositeljica je tvrdila da joj je povrijeđeno pravo na neovisan i nepristran sud pune nadležnosti i pravo na javnu raspravu. Također je tvrdila da nije bila detaljno obaviještena o prirodi optužbi protiv nje te stoga nije imala dovoljno vremena ni mogućnosti pripremiti svoju obranu.

Vijeće Europskog suda, u [presudi](#) od 21. lipnja 2016., jednoglasno je utvrdilo povredu članka 6. Konvencije. Predmet je na zahtjev tužene države podnesen velikom vijeću, a [ročište](#) pred velikim vijećem održano je 22. ožujka 2017.

Preliminarna pitanja

Europski sud je podsjetio da su sadržaj i opseg predmeta podnesenog velikom vijeću temeljem zahtjeva za preispitivanje predmeta određeni odlukom vijeća o dopuštenosti ([Azinas protiv Cipra](#) [VV], br. 56679/00, st. 32). To znači da veliko vijeće mora ispitati predmet u cijelosti u mjeri u kojoj je proglašen dopuštenim, a da ne može ispitati one dijelove zahtjeva koje je vijeće već proglasilo nedopuštenima. U nekim ranijim predmetima, veliko vijeće je odlučilo ispitati određene prigovore koje vijeće nije smatralo potrebnim razmotriti, čak i kada je ishod tog ispitivanja od strane velikog vijeća bio štetan za stranku koja je zatražila podnošenje predmeta velikom vijeću ([Kurić i drugi protiv Slovenije](#) [VV], br. 26828/06, stavak 382.).

U ovom predmetu vijeće je proglasilo dopuštenim prigovor podnositeljice zahtjeva da nije bila obaviještena o prirodi i razlozima optužbe protiv nje i da nije imala odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane, ali je odlučilo da nije potrebno ispitati taj prigovor, koji se odnosi na kazneni aspekt članka 6. Konvencije. No, vijeće je detaljno ispitivalo druge prigovore koje je proglasilo dopuštenima, a to su oni koji se odnose na neovisnost i nepristranost pravosudnih tijela, opseg preispitivanja koje je proveo Vrhovni sud i neodržavanje javne rasprave.

Veliko vijeće je odlučilo ispitati sve prigovore koje je vijeće proglasilo dopuštenima.

Veliko vijeće Europskog suda podsjetilo je da u bilo kojoj fazi postupka može odbiti zahtjeve koje smatra nedopuštenima na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije. To znači da veliko vijeće može ponovno razmotriti zaključak vijeća da je zahtjev dopušten, ako zaključi da je zahtjev trebalo proglasiti nedopuštenim ([Blečić protiv Hrvatske](#) [VV], br. 59532/00, stavak 65.). Činjenica da je u ovom predmetu portugalska Vlada tek pred velikim vijećem izjavila da podnositeljica zahtjeva nije poštovala pravilo o šestomjesečnom roku za podnošenje zahtjeva Sudu u pogledu prigovora o nedostatku neovisnosti i nepristranosti Visokog sudbenog vijeća, ne sprječava veliko vijeće da donese odluku o tom pitanju. Naime, Europski sud ne može zanemariti primjenu pravila o šestomjesečnom roku samo zbog toga što Vlada nije podnijela takav preliminarni prigovor. Kako se radi o prigovoru koji Europski sud ispituje po službenoj dužnosti, veliko vijeće nije moralo ispitivati je li portugalska Vlada izgubila pravo na podnošenje navedenog prigovora ([Radomilja i drugi protiv Hrvatske](#) [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 138.).

Podnositeljica zahtjeva nije prigovorila nedostatku neovisnosti i nepristranosti Visokog sudbenog vijeća u svom obrascu zahtjeva, već je to učinila tek u odgovoru na očitovanje Vlade tužene države. S tim u vezi, Europski sud je podsjetio da su novi prigovori koji su prvi put izneseni u podnositeljevom očitovanju o dopuštenosti i osnovanosti predmeta, podneseni izvan roka od šest mjeseci i stoga u suprotnosti s člankom 35. stavkom 1. Konvencije ([Majski protiv Hrvatske](#), br. 33593/03, stavak 34., 1. lipnja 2006.). Načelo *ne eat judex ultra et extra petita partium* jedno je od temeljnih načela postupka prema međunarodnom i domaćem (građanskom i upravnom) pravu, pa se stoga opseg predmeta podnesenog Europskom sudu pri ostvarivanju prava na podnošenje zahtjeva utvrđuje podnositeljevim prigovorom ili tvrdnjom ([Radomilja i drugi protiv Hrvatske](#) [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavci 108. – 109. i 120. – 122.). Tvrdnje iznesene nakon isteka roka od šest mjeseci, Europski sud može ispitati samo ako one predstavljaju pravne tvrdnje koje se odnose na prvotne prigovore koji su podneseni unutar roka ili ako predstavljaju posebne aspekte tih prigovora ([Grkokatolička župa Sâmbata Bihor protiv Rumunjske](#) (odl.), br. 48107/99, 25. svibnja 2004.).

U ovom predmetu, veliko vijeće je moralo utvrditi treba li prigovor podnositeljice o nedostatku neovisnosti i nepristranosti Visokog sudbenog vijeća smatrati pravnom tvrdnjom koja se odnosi na njezin prvotni prigovor ili tvrdnjom koja se odnosi na određeni aspekt tog prigovora, a ne zasebni prigovor podnesen nakon isteka roka od šest mjeseci. Budući da je vijeće portugalsku Vladu obavijestio samo o prigovorima koji se odnose na navodni nedostatak pristupa sudu, navodni nedostatak neovisnosti i nepristranosti pravosudnog odjela Vrhovnog suda i neodržavanje javne rasprave, veliko vijeće je zaključilo da je prigovor o nedostatku neovisnosti i nepristranosti Visokog sudbenog vijeća odvojen od tih prigovora, odnosno da nije neodvojivo povezan s njima na način da se ne može ispitati zasebno. Slijedom toga, veliko vijeće je zaključilo da je prigovor o navodnom nedostatku neovisnosti i nepristranosti Visokog sudbenog vijeća nepravovremen jer je domaći postupak završio više od šest mjeseci prije podnošenja tog prigovora. Stoga ga je odbacio sukladno članku 35. stavcima 1. i 4. Konvencije.

Primjenjivost članka 6. Konvencije

Dok je tužena država osporavala primjenjivost članka 6. u kaznenom aspektu, podnositeljica zahtjeva je tvrdila da je taj članak primjenjiv i u građanskom i u kaznenom aspektu navodeći da su sankcije koje su joj izrečene bile kaznene prirode.

Veliko vijeće se složilo s vijećem i potvrdilo da je članak 6. Konvencije primjenjiv u ovom predmetu u građanskom aspektu. Međutim, za razliku od vijeća, smatralo je da bi trebalo ocijeniti i je li članak 6. primjenjiv i u kaznenom aspektu, imajući na umu da građanski i kazneni aspekt tog članka nisu nužno međusobno isključivi ([Albert i Le Compte protiv Belgije](#), 10. veljače 1983., stavak 30.).

Primjenjujući tri *Engel* kriterija³ utvrđena svojom sudskom praksom, Europski sud je analizirao je li u podnositeljičinom slučaju postojala „optužba za kazneno djelo“. Kad je riječ klasifikaciji djela u nacionalnom pravu, veliko vijeće je utvrdilo da se radilo o stegovnom postupku koji se primjenjivao na suce, koji je vodilo upravno i stegovno tijelo (Visoko sudbeno vijeće), i koji postupak je bio podložen naknadnom nadzoru pravosudnog odjela Vrhovnog suda. Ni tijela kaznenog progona, ni kazneni sudovi nisu odlučivali o takvim predmetima. U pogledu same prirode djela, veliko vijeće je utvrdilo da propisane sankcije nisu bile usmjerene

³ 1. klasifikacija djela u nacionalnom pravu, 2. stvarna priroda protupravnog ponašanja i 3. težina kazne ([Engel i drugi protiv Nizozemske](#), 8. lipnja 1976., Serija A br. 22.)

na javnost općenito, već na određenu kategoriju – suce, i bile su namijenjene zaštiti časti i ugleda profesije i održavanju povjerenja javnosti u pravosuđe. Dakle, djela za koje je podnositeljica bila optužena bila su isključivo stegovne, a ne kaznene prirode. Kad je riječ o težini sankcije, veliko vijeće je zaključilo da su sve sankcije izrečene podnositeljici bile isključivo stegovne prirode.

Slijedom navedenog, nije bilo osnove za zaključak da se stegovni postupak protiv podnositeljice odnosio na odlučivanje o optužbi za kazneno djelo u smislu članka 6. Konvencije, pa stoga taj članak nije bio primjenjiv u kaznenom aspektu. Prigovor podnositeljice zahtjeva da nije bila detaljno obaviještena o optužbi protiv nje i da nije imala odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane stoga je proglašen nespojivim *ratione materiae* s odredbama Konvencije na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) te je odbačen na temelju članka 35. stavka 4.

Osnovanost

(a) Neovisnost i nepristranost pravosudnog odjela Vrhovnog suda

Izraz „neovisni” sud odnosi se na neovisnost u odnosu na druge grane vlasti (izvršnu i zakonodavnu) ([Beaumartin protiv Francuske](#), 24. studenog 1994., stavak 38.) te u odnosu na stranke ([Sramek protiv Austrije](#), 22. listopada 1984., stavak 42). Ispunjenje te pretpostavke ocjenjuje se uzimajući u obzir način imenovanja članova suda, trajanje njihova mandata, postojanje dostatnih mjera zaštite od vanjskih pritisaka te pitanje ostavlja li sud dojam neovisnosti ([Oleksandr Volkov protiv Ukrajine](#), br. 21722/11., stavak 103.).

Postojanje nepristranosti suda, sukladno dobro utvrđenoj praksi Europskog suda ([Denisov protiv Ukrajine](#) [VV], br. 76639/11, stavci 60. – 65, 25. rujna 2018.)⁴, potrebno je utvrditi na temelju:

a) **subjektivnog testa** - pri čemu se mora uzeti u obzir osobno uvjerenje i ponašanje konkretnog suca, odnosno je li sudac imao neke osobne predrasude ili pristranosti u određenom predmetu. Kod primjene ovog testa mora se pretpostaviti osobna nepristranost suca dok se ne dokaže suprotno.

b) **objektivnog testa** - utvrđivanjem je li sam sud i njegov sastav nudio dovoljno jamstava kako bi se isključila svaka legitimna sumnja u pogledu njegove nepristranosti. Kod primjene objektivnog testa mora se utvrditi postoje li, sasvim odvojeno od ponašanja suca, provjerljive činjenice koje mogu izazvati sumnje u pogledu njegove nepristranosti.

Ne postoji čvrsto razgraničenje između subjektivne i objektivne nepristranosti jer ponašanje suca može dovesti ne samo do objektivnih bojazni glede nepristranosti s gledišta vanjskog promatrača (objektivan test), već može otvoriti i pitanje njegova ili njezina osobnog uvjerenja (subjektivan test). Međutim, pitanje nepristranosti u praksi se najčešće ocjenjuje primjenom objektivnog testa. Pri odlučivanju o tome postoji li u nekom predmetu legitiman razlog za bojazan da neki sudac nije nepristran, odlučujuće je pitanje može li se ta bojazan smatrati objektivno opravdanom. U tom smislu čak i vanjski dojam može biti od određene važnosti jer nije dovoljno da se pravda izvršava već se i mora vidjeti da se ona izvršava. Iako dojam ima određenu važnost, on sam po sebi nije odlučujući. Da bi se utvrdilo jesu li bojazni u pogledu pristranosti objektivno opravdane, dojam se mora ispitati u odnosu na objektivnu stvarnost na kojoj taj dojam počiva. Drugim riječima, mora se utvrditi postoje li, sasvim

⁴ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#)

neovisno od ponašanja sudaca, provjerljive činjenice koje mogu dovesti u pitanje njihovu nepristranost.

U ovom predmetu, podnositeljica je prigovorila činjenici da je predsjednik Vrhovnog suda ujedno i predsjednik Visokog sudbenog vijeća, te činjenici da su suci Vrhovnog suda pod nadležnošću Visokog sudbenog vijeća u pogledu svojih karijera i stegovnih postupaka protiv njih. Budući da nije dovela u pitanje subjektivnu nepristranost Vrhovnog suda, Europski sud je ispitao njezin prigovor samo u okviru objektivnog testa.

Europski sud je primijetio da je Vrhovni sud najviši sud u Portugalu, koji čine isključivo profesionalni suci. Sastav pravosudnog odjela Vrhovnog suda određen je na temelju objektivnih kriterija kao što su staž sudaca i njihovo članstvo u određenom odjelu. Predsjednik Vrhovnog suda ne zasjeda u tom *ad hoc* odjelu, a njegove članove službeno imenuje potpredsjednik Vrhovnog suda s najdužim stažem. Sama podnositeljica zahtjeva nije tvrdila da su suci pravosudnog odjela postupali po uputama predsjednika Vrhovnog suda ili da su na drugi način pokazali pristranost, niti je tvrdila da je predsjednik Vrhovnog suda mogao na bilo koji drugi način utjecati na suce pravosudnog odjela. Konkretno, nije dokazala da su ti suci bili posebno imenovani s ciljem odlučivanja u njezinu predmetu, stoga nije imala razloga za objektivno opravdanu bojazan u pogledu njihove nepristranosti. Slijedom navedenog, Europski sud je zaključio da dvostruka uloga predsjednika Vrhovnog suda nije bila takva da je mogla izazivati sumnju u neovisnost i objektivnu nepristranost tog suda tijekom odlučivanja o žalbama podnositeljice protiv odluka Visokog sudbenog vijeća.

Što se tiče uloge Visokog sudbenog vijeća u pogledu odlučivanja o karijerama sudaca i vođenju stegovnih postupaka protiv njih, Europski sud se pozvao na svoju presudu *Oleksandr Volkov protiv Ukrajine* (21722/11, 9. siječnja 2013.) u kojoj se bavio sličnim pitanjem. U potonjem predmetu, Europski sud je utvrdio da suci ukrajinskog Višeg upravnog suda, koji su ispitivali žalbe protiv odluka ukrajinskog Visokog pravosudnog vijeća, nisu mogli dokazati neovisnost i nepristranost koju zahtijeva članak 6. Konvencije uzimajući u obzir opsežne ovlasti Visokog pravosudnog vijeća u pogledu karijera sudaca (imenovanje, stegovne mjere i razrješenje) i nedostatak jamstava neovisnosti i nepristranosti tog vijeća. Nasuprot tome, u ovom predmetu nisu utvrđeni tako ozbiljni problemi u smislu strukturnih nedostataka ili dojma pristranosti u portugalskom Visokom sudbenom vijeću. Naime, neovisnost sudbene vlasti u Portugalu zajamčena je kako Ustavom, tako i drugim odredbama domaćeg zakonodavstva, a sustav prema kojem je nadležnost za odlučivanje o žalbama na odluke Visokog sudbenog vijeća dodijeljena pravosudnom odjelu Vrhovnog suda, više puta je potvrdio Ustavni sud. Suci Vrhovnog suda, koji su visoko kvalificirani i često u završnim fazama svoje karijere, više nisu podvrgnuti ocjenjivanju rada niti traže promaknuće, a stegovna nadležnost Visokog sudbenog vijeća nad njima u praksi je uglavnom teoretska. Također, nije bilo konkretnih dokaza koji bi upućivali na nedostatak njihove nepristranosti, primjerice postojanje stegovnog postupka koji je u tijeku protiv članova vijeća koja su ispitivala podnositeljičine žalbe. Stoga, sama činjenica da su suci koji odlučuju o predmetima i dalje podložni određenim stegovnim pravilima i da bi se u nekom trenutku mogli naći u sličnoj situaciji kao jedna od stranaka, nije bila dovoljna za zaključak o nedostatku nepristranosti članova Visokog sudbenog vijeća.

Stoga je Europski sud s jedanaest glasova prema šest, presudio da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u pogledu prigovora o navodnom nedostatku neovisnosti i nepristranosti pravosudnog odjela Vrhovnog suda.

(a) *Opseg preispitivanja koje je proveo pravosudni odjel Vrhovnog suda i neodržavanje javne rasprave*

Kako bi utvrđivanje prava i obveza građanske naravi od strane suda ispunilo zahtjeve članka 6. stavka 1. Konvencije, sud mora biti nadležan za ispitivanje svih činjeničnih i pravnih pitanja relevantnih za spor koji mu je podnesen (*I.D. protiv Bugarske*, br. 43578/98, stavak 45., 28. travnja 2005.). Smatrat će se da sud ima „punu nadležnost” ako izvršava „dovoljnu nadležnost” ili osigurava „dostatno preispitivanje” u postupku koji se pred njim vodi (*Sigma Radio Television Ltd protiv Cipra*, br. 32181/04 i 35122/05, stavak 152., 21. srpnja 2011.). Zahtjev „pune nadležnosti” je autonomni konvencijski pojam koji ne ovisi nužno o pravnoj kvalifikaciji u domaćem pravu.

Opseg sudskog preispitivanja činjenica kod upravnopravnih žalbi često je ograničen. S tim u vezi, Europski sud je u svojoj sudskoj praksi isticao da članak 6. ne jamči pristup sudu koji može vlastitom ocjenom ili mišljenjem zamijeniti ocjenu ili mišljenje upravnih tijela. Naime, upravna tijela odluke donose na temelju probitačnosti i te odluke često uključuju specijalizirana područja prava (*Sigma Radio Television Ltd protiv Cipra*, br. 32181/04 i 35122/05, stavak 153., 21. srpnja 2011.) Pri ocjeni je li opseg preispitivanja koje su proveli domaći sudovi u određenom slučaju bio dostatan, Europski sud je u svojoj sudskoj praksi zauzeo stajalište da mora uzeti u obzir ovlasti dotičnog domaćeg suda i sljedeće čimbenike (*Bryan protiv Ujedinjene Kraljevine*, 22. studenoga 1995., stavak 45.):

(a) predmet odluke protiv koje je podnesena žalba, a osobito je li se odluka odnosila na specijalizirano pitanje za koje je potrebno stručno znanje ili iskustvo i je li uključivala izvršavanje upravne diskrecijske ovlasti i, ako jest, u kojoj mjeri;

(b) način na koji je ta odluka donesena, osobito postupovna jamstva dostupna u postupku pred upravnim tijelom; i

(c) sadržaj spora, uključujući željene i stvarne žalbene razloge.

Kada je riječ o pravu na javnu raspravu, Europski sud je ponovio da javnost sudskih postupaka štiti stranke od tajnog djelovanja pravosudnog sustava bez kontrole javnosti što je jedan od načina održavanja povjerenja u sudove. Međutim, članak 6. stavak 1. ne zabranjuje sudovima da, u svjetlu posebnih značajki predmeta, odluče odstupiti od tog načela „radi interesa morala, javnog reda ili državne sigurnosti u demokratskom društvu, kad interesi maloljetnika ili privatnog života stranaka to traže, ili u opsegu koji je po mišljenju suda strogo potreban u posebnim okolnostima gdje bi javnost mogla biti štetna za interes pravde“. U svakom slučaju, isključenje javnosti mora biti strogo potrebno zbog okolnosti predmeta.

Europski sud je utvrdio sljedeće situacije u kojima iznimne okolnosti mogu opravdati neodržavanje rasprave:

(a) ako ne postoje pitanja vjerodostojnosti niti sporne činjenice zbog kojih bi trebalo provesti raspravu, a sudovi mogu pošteno i razumno odlučiti o predmetu na temelju spisa (*Saccoccia protiv Austrije*, br. 69917/01, stavak 73., 18. prosinca 2008.);

(b) u predmetima u kojima se otvaraju samo pravna pitanja ograničenog opsega (*Mehmet Emin Şimşek protiv Turske*, br. 5488/05, stavci 29. – 31., 28. veljače 2012.) ili pravna pitanja koja nisu posebno složena (*Speil protiv Austrije* (odl.), br. 42057/98, 5. rujna 2002.);

(c) ako se predmet odnosi na izrazito tehnička pitanja (poput sporova o naknadama iz socijalnog osiguranja, koje je bolje rješavati pisanim putem nego usmenim očitovanjem) (*Döry protiv Švedske*, br. 28394/95, stavak 41., 12. studenoga 2002.).

Nasuprot tome, Europski sud je utvrdio da je održavanje rasprave nužno kada:

(a) je potrebno ocijeniti jesu li vlasti ispravno utvrdile činjenice (*Malhous protiv Češke Republike* [VV], br. 33071/96, stavak 60., 12. srpnja 2001.);

(b) okolnosti zahtijevaju da sud stekne vlastiti dojam o strankama u postupku dajući im pravo da objasne svoju osobnu situaciju, u svoje ime ili putem zastupnika ([*Andersson protiv Švedske*](#), br. 17202/04, stavak 57., 7. prosinca 2010.);

(c) sud treba dobiti pojašnjenje određenih pitanja, među ostalim, održavanjem rasprave ([*Lundevall protiv Švedske*](#), br. 38629/97, stavak 39., 12. studenoga 2002.).

Europski sud je naglasio da se preispitivanje odluke kojom se izriče stegovna kazna razlikuje od preispitivanja upravne odluke koja ne sadrži takav sankcijski element. Naime, čak i kad nisu obuhvaćene područjem primjene čl. 6. u kaznenom aspektu, stegovne sankcije ipak mogu imati ozbiljne posljedice na život i karijeru pojedinaca, osobito sudaca. Slijedom navedenog, sudsko preispitivanje u ovom predmetu moralo je biti primjereno predmetu spora, odnosno stegovnoj prirodi dotičnih upravnih odluka, tim više jer je bila riječ o stegovnom postupku protiv sutkinje, a suci moraju uživati poštovanje za obavljanje svojih dužnosti.

Podnositeljica zahtjeva se mogla braniti u postupku pred Visokim sudbenim vijećem (stegovnim tijelom)⁵. Međutim, unatoč zapriječenim ozbiljnim sankcijama, postupak pred Visokim sudbenim vijećem vodio se isključivo u pisanom obliku, a podnositeljica nije mogla prisustvovati njegovim sjednicama niti u jednom od triju postupka koja su vođena protiv nje. Nacionalno zakonodavstvo nije predviđalo prisutnost ni podnositeljice ni javnosti na tim sjednicama, a Visoko sudbeno vijeće nije bilo zakonom ovlašteno održavati javne rasprave. Podnositeljici nije bilo omogućeno da iznese usmene argumente, bilo u pogledu činjeničnih pitanja i sankcija, bilo u pogledu pravnih pitanja. Nadalje, Visoko sudbeno vijeće nije saslušalo svjedoke, iako je u pitanje dovedena ne samo vjerodostojnost podnositeljice zahtjeva, već i ključnih svjedoka. Europski sud je stoga zaključio da Visoko sudbeno vijeće nije izvršavalo svoje diskrecijske ovlasti na dostatnoj činjeničnoj osnovi.

U postupku pred pravosudnim odjelom Vrhovnog suda (pravosudnim tijelom), podnositeljica je negirala da je nazvala pravosudnog inspektora "lažljivcem" te je negirala da je tražila da se ne pokrene postupak protiv svjedoka kojeg je željela pozvati. Europski sud je te činjenice smatrao „odlučujućima“. Podnositeljica se suočila s mogućnošću vrlo ozbiljnih sankcija (razrješenje ili privremeno udaljenje s dužnosti), koje su imale značajne stigmatizirajuće učinke i koje su mogle imati nepovratne posljedice na njezin život i karijeru.

Što se tiče opsega preispitivanja koje je pravosudni odjel Vrhovnog suda proveo, taj je odjel izričito naveo da nema punu nadležnost u stegovnim pitanjima, već da je pozvan isključivo preispitati zakonitosti osporavanih odluka. Konkretno, naglasio je da nije nadležan za "prikupljanje dokaza ili utvrđivanje ključnih činjenica". Iz toga proizlazi da, s obzirom na ograničenja nametnuta zakonom i vlastitom sudskom praksom, pravosudni odjel Vrhovnog suda nije imao ovlasti ispitati odlučujuća pitanja u postupku, odnosno sadržaj razgovora podnositeljice s pravosudnim inspektorom i istražnim sucem. Europski sud je primijetio da je ocjena činjenica podrazumijevala ispitivanje pitanja koja se odnose na vjerodostojnost podnositeljice zahtjeva i svjedoka. Budući da je pravosudni odjel Vrhovnog suda zaključio da nije nadležan za ponovno ispitivanje činjenica i dokaza, čak ni na temelju spisa koji mu je dostavljen, odbio je podnositeljičin zahtjev za održavanje javne rasprave.

Europski sud je smatrao da je, zbog spora o činjenicama i posljedicama stegovnih sankcija na podnositeljičin ugled, bilo nužno da pravosudni odjel Vrhovnog suda provede dovoljno

⁵ Podnositeljica je obaviještena o optužnici koju je sastavio istražni sudac, dostavljala je podneske obrane, mogla je izvršiti uvid u konačno izvješće i dan joj je rok u kojem je mogla dostavljati moguća očitovanja.

temeljito preispitivanje kako bi utvrdio je li podnositeljica tijekom telefonskog razgovora s pravosudnim inspektorom ili na privatnom sastanku s istražnim sucem izrekla određene izjave, a kako bi stekao vlastiti dojam o podnositeljici dajući joj priliku da usmeno iznese svoje verziju događaja. Europski sud je ponovio da pred Visokim sudbenim vijećem nije bila održana rasprava te da je pravosudni odjel Vrhovnog suda bio prvo i jedino sudbeno tijelo koje je ispitivalo žalbe podnositeljice na odluke Visokog sudbenog vijeća. U ovom predmetu, podnositeljica zahtjeva zatražila je održavanje javne rasprave, stoga je trebala imati mogućnost ostvariti održavanje takve rasprave pred tijelom pune nadležnosti sukladno Konvenciji, a koja rasprava bi omogućila usmeno suočenje između stranaka i temeljitiju provjeru osporavanih činjenica.

Pravosudni odjel Vrhovnog suda nije mogao zamijeniti ocjenu stegovnog tijela vlastitom ocjenom, ali je bio ovlašten u cijelosti ili djelomično ukinuti odluku Visokog sudbenog vijeća zbog „grube, očite pogreške“, osobito ako bi bilo utvrđeno da u postupku donošenja odluke nisu bile ispunjene materijalnopravne ili postupovne pretpostavke poštenosti. Iako je pravosudni odjel Vrhovnog suda dao dostatno obrazloženje za svoju odluku, odgovarajući na svaki žalbeni navod podnositeljice, izostanak rasprave o ključnim činjeničnim dokazima, onemogućio mu je da razmotri ocjenu tih pitanja u obrazloženju svoje odluke.

Slijedom svega navedenog (uzimajući u obzir specifični kontekst stegovnog postupka protiv suca, težinu sankcija, ograničena postupovna jamstva pred Visokim sudbenim vijećem i potrebu ocjene dokaza koji se odnose na vjerodostojnost podnositeljice zahtjeva i svjedoka), zbog nedostatnosti sudskog preispitivanja od strane pravosudnog odjela Vrhovnog suda i zbog neodržavanja rasprave, bilo u fazi stegovnog postupka ili u fazi sudskog nadzora, predmet podnositeljice nije bio razmotren u skladu sa zahtjevima članka 6. stavka 1..

Slijedom navedenog, Europski sud je jednoglasno presudio da je došlo do povrede tog članka Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava